

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5587/2018
12.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, др Илије Зиндовића и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., коју заступа Татјана Хаџи Лазаревић, адвокат из ..., против тужених Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво Републике Србије, Београд, „Високоградње инжењеринг“ ДОО Београд, ул. Шпанских бораца бр. 14/26 и СГРП „Коларевић коп“ ПР. Саше Коларевића из Јагодине, чији је пуномоћник Славољуб Миросављевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији друготуженог „Високоградње инжењеринг“ ДОО Београд, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6491/17 од 17.05.2018. године, у седници већа одржаној 12.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6491/17 од 17.05.2018. године у ставу три и четири изреке, тако што се одбија жалба тужиле и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П 17204/16 од 25.05.2017. године исправљена решењем истог суда П 17204/16 од 11.09.2017. године у ставу један изреке у односу на друготуженог „Високоградњу инжењеринг“ ДОО Београд и ставу шест изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 17204/16 од 25.05.2017. године исправљена решењем истог суда П 17204/16 од 11.09.2017. године ставом један изреке одбијен је тужбени захтев тужиле према туженом „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд, туженом СГРП „Коларевић коп“ из Јагодине у целости. Ставом два изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле па је обавезана тужена Република Србија – Министарство правде да тужилци АА из ..., исплати износ од 3.243.691,00 динара са законском затезном каматом од 08.11.2012. године до исплате у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде. Ставом три изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле у делу којим је тражила законску затезну камату на досуђени износ накнаде штете од 02.11.2012. године па до 08.11.2012. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је првотужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 223.036,92 динара у року од 15 дана са законском затезном каматом почев од дана кад наступе услови за извршење па до исплате. Ставом петим изреке, одбија се захтев за исплату законске затезне камате у преосталом делу, за период од 25.05.2017. године па до наступања услова за извршење. Ставом шестим изреке, обавезана је тужилца да

друготуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 32.509,23 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде. Ставом седмим изреке, обавезује се тужила да трећетуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 103.009,23 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6491/17 од 17.05.2018. године, ставом један изреке потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П 17204/16 од 25.05.2017. године, исправљена решењем истог суда П 17204/16 од 11.09.2017. године, у ставу првом изреке у односу на туженог СГРП „Коларевић коп“ Јагодина и у ставу седмом изреке и жалба тужиле у том делу одбијена као неоснована. Ставом два изреке, потврђена је пресуда Првог основног суда у Београду П 17204/16 од 25.05.2017. године, исправљена решењем истог суда П 17204/16 од 11.09.2017. године у ставовима другом и четвртом изреке и жалба тужене Републике Србије – Министарства правде одбијена као неоснована. Ставом три изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 17204/16 од 25.05.2017. године, исправљена решењем истог суда П 17204/16 од 11.09.2017. године, у ставу првом изреке у односу на туженог „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд, тако што је обавезан тужени „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд да солидарно са туженом Републиком Србијом – Министарство правде, тужили АА исплати износ од 3.243.691,00 динара са законском затезном каматом од 08.11.2012. године до исплате у року од 15 дана. Ставом четвртим изреке, преиначена је одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу шестом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 17204/16 од 25.05.2017. године, исправљена решењем истог суда П 17204/16 од 11.09.2017. године, тако што се обавезује тужени „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд солидарно са туженом Републиком Србијом – Министарство правде, да тужили АА надокнади трошкове парничног поступка у износу од 223.036,92 динара у року од 15 дана по пријему писменог отправака пресуде. Ставом петим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужиле и тужене Републике Србије – Министарства правде, за накнаду трошкова другостепеног парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, друготужени „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија друготуженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Крагујевцу И 419/12 од 16.07.2012. године, а по предлогу извршног повериоца „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд (овде друготуженог) од 16.07.2012. године, одређено је принудно извршење на имовини извршног дужника (овде непарничара) између осталог и на једнособном стану, површине 47м², на кат. парцели број .. КО ..., зграда број 1,

први спрат, број посебног дела .., у ул. ..., уписан у лист непокретности .. КО ..., а ради намирања потраживања у износу од 4.248.96678 динара са законском затезном каматом, након чега је у листу непокретности дозвољен упис забележбе решења о извршењу у корист извршног повериоца на износ од 3.243.691,00 динара (решење РГЗ – СК Јагодина од 07.09.2012. године). Закључком истог суда И 419/12 од 02.10.2012. године утврђена је прва продајна вредност наведеног стана по цени од 3.243.691,00 динара усменим јавним надметањем за 01.11.2012. године (утврђена као вредност претходним закључком истог суда). У приговору трећег лица овде тужиле од 05.10.2012. године против решења о извршењу, тужила је у својству трећег лица указала да извршни дужник није власник наведеног стана, већ је то подносилац приговора на основу уговора о купопродаји закљученог са извршним дужником овереним пред Основним судом у Јагодини под Ов ../12 од 05.06.2012. године и предуговора из 2009. године по којем је исплаћена купопродајна цена и тужила је ступила у државину стана. Поднеском од 26.10.2012. године извршни поверилац је предложио извршном суду да одбаци приговор трећег лица из разлога што није учинио вероватним да је пре подношења предлога за извршење постало власник наведене непокретности. На заказаној продаји најповољнију понуду за куповину предметног стана дао је СГПР „Коларевић Коп“ из Јагодине, ПР. Саше Коларевића (овде трећетуженог) те му је стан додељен за остварену купопродајну цену од 1.946.214,60 динара (записник И 419/12 од 01.11.2012. године). Поднеском од 02.11.2012. године извршни дужник је изјавио да се не противи предлогу трећег лица и потврдио да је стан који је предмет извршног поступка у власништву и државини трећег лица који је изјавило приговор. Решењем истог суда И 419/12 од 16.11.2012. године, тужила је као треће лице упућена да у року од 15 дана од дана достављања решења покрене парнични поступак против извршног повериоца ради проглашења да је недопуштено извршење на спорном стану јер је учинила вероватним да у погледу предмета извршења има право које спречава извршење сходно члану 50. став 4. Закона о извршењу и обезбеђењу (решење је достављено пуномоћнику трећег лица 26.11.2012. године). Закључком истог суда И 419/12 од 07.11.2012. године одређена је предаја наведеног стана купцу, уз налог надлежној РГЗ СКН да у његову корист упише право својине на стану и да након уписа изврши забележбу решења о извршењу. Тужила је 04.12.2012. године поднела тужбу Привредном суду у Крагујевцу против извршног повериоца ради утврђења да је недопуштено извршење на спорном стану одређено решењем истог суда. Решењем истог суда И 419/12 од 13.11.2012. године и 21.11.2012. године одбијени су захтеви тужиле као трећег лица за отклањање неправилности при спровођењу извршења са образложењем да приговор трећег лица није процесна околност која спречава извршење у смислу члана 50. став 7. Закона о извршењу и обезбеђењу. Решењем истог суда И 419/12 од 24.04.2013. године одбијен је предлог тужиле од 09.04.2013. године за прекид извршног поступка до окончања парничног поступка пред тим судом П 162/14. Закључком истог суда И 419/12 од 02.04.2013. године наложено је тужили као трећем лицу да у року од пет дана од дана пријема закључка испразни спорни стан и преда га купцу. Пресудом Привредног суда у Крагујевцу П 162/14 од 20.05.2014. године (пресуда постала правноснажна 31.08.2015. године), ставом првим изреке утврђено је да је недопуштено извршење одређено решењем истог суда И 419/12 од 16.07.2012. године на напред описаном стану што је тужени у тој парници тада извршни поверилац) дужан да призна и трпи са образложењем да је закључењем уговора о купопродаји Ов ../12 од 05.06.2012. године и

пријемом спорног стана у државину тужилца у тој парници постала ванкњижни власник истог пре доношења решења о извршењу тог суда И 419/12 од 16.07.2012. године.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд налази да је тужбени захтев тужилца према друготуженом „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд и трећетуженом СГРП „Коларевић коп“ неоснован из разлога што је друготужени „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд поступао у складу са законом. Иако у току извршног поступка није поднео предлог за промену средстава извршења исти је поступао у складу са овлашћењима као извршни поверилац и у складу са Законом о извршењу и обезбеђењу те стога није одговоран за радње које је предузео у складу са законом. У Служби за катастар непокретности извршни дужник је био уписан као власник предметног стана, а уписом у јавне књиге ствара се законска претпоставка да је уписано лице власник непокретности. Наведена претпоставка је оборива и уписано лице не мора заиста бити власник, али у конкретном случају нису постојале околности које би ове тужене довеле у сумњу да је лице уписано у јавне књиге власник непокретности која је била предмет јавне продаје. Стоји чињеница да је правноснажном пресудом Привредног суда у Крагујевцу П 162/14 од 20.05.2014. године ставом првим изреке утврђено је да је недопуштено извршење одређено решењем истог суда И 419/12 од 16.07.2012. године на спорном стану – власништво тужилца, али то не указује да постоји одговорност друготуженог из разлога што наведеном пресудом решење којим је одређено извршење није укинута оно још увек егзистира као правни основ по коме је друготужени као извршни поверилац наплатио своје потраживање према извршном дужнику продајом тужилцине непокретности у извршном поступку. Даље, према трећетуженом првостепени суд је одбио захтев као неоснован, налазећи да у односу на њега постоји недостатак пасивне легитимације јер је предмет тужбеног захтева накнада противвредности предметног стана који је тужилца купила од извршног дужника на којим је спроведено извршење ради намирења потраживања које је друготужени „Високоградња инжењеринг“ ДОО имао према извршном дужнику, а трећетужени није био учесник овог материјалноправног односа нити је био у било каквом односу са тужилом која тужбеним захтевом не тражи предају стана који је купио трећетужени већ тражи накнаду штете коју није проузроковао трећетужени, па трећетужени није одговоран за штету коју је тужилца претрпела због недопуштеног извршења.

У односу на првотуженог, Републику Србију, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилца налазећи да се одговорност Републике Србије заснива на члану 172. у вези члана 185. став 1. и члана 189. став 1. и 2. Закона о облигационим односима сматрајући да је тужилци причињена штета поступањем Извршног одељења Привредног суда у Крагујевцу које се може оквалификовати као неправилним. Ово стога што је сходно члану 20. Закона о извршењу и обезбеђењу извршни суд био одвлашћен да у току поступка по службеној дужности закључком одреди друго средство тј. други предмет извршења уместо оних који су претходно одређени, па је могао да спречи спровођење извршења на непокретности трећег лица (овде тужилца). Предмет извршења сагласно одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу може бити само имовина извршног дужника. У конкретном случају пресудом Привредног суда у Крагујевцу П 162/14 од 20.05.2014. године утврђено је да је недопуштено извршење одређено решењем истог суда И 419/12 од 16.07.2012. године на непокретности – власништво тужилца, којом пресудом је утврђено да је тужилца законитим правним

послом прибавила тај стан и исти примила у државину пре одређивања извршења на истом, те је постала његов ванкњижни власник. Стога првотужена Република Србија има обавезу да накнади тужили причињену штету без обзира на члан 50. став 7. Закона о извршењу и обезбеђењу којим је прописано да приговор трећег лица не спречава спровођење извршења. Висину претрпљене штете суд је утврдио у износу од 3.243.691,00 динара - на износ процењене вредности стана, над којим је спроведено извршење закључком Привредног суда у Крагујевцу И 419/12 од 02.10.2012. године и на тај износ досудио тужили законску затезну камату од 08.11.2012. године имајући у виду закључак истог суда И 419/12 од 07.11.2012. године, којим је спорни стан додељен и предат купцу (овде трећетуженом), налазећи да је тужила тада претрпела штету, а све сходно члану 186. ЗОО.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда у погледу одговорности првотужене Републике Србије за накнаду претрпљене штете, с тим што налази да се основ за ту накнаду штете налази у другим разлозима, тј. у повреди члана 58. Устава Републике Србије којим је зајамчено право на мирно уживање имовине, члану 8. став 1. (право на дом), Конвенције о заштити људских права и основних слобода и члана 1. став 1. Протокола уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода измењену у складу са Протоколом број 11 (права на несметано уживање своје имовине). Тужила је доказала да извршење није могло бити спроведено на њеном стану. Исходовањем пресуде Привредног суда у Крагујевцу П 162/14 од 20.05.2014. године којом је утврђено (у ставу 1) да је недопуштено извршење одређено решењем тог суда И 419/12 од 16.07.2012. године на стану при чему је констатовано да је закључењем уговора о купопродаји Ов ../12 од 05.06.2012. године и пријемом спорног стана у државину тужила у тој парници постала ванкњижни власник истог пре доношења решења о извршењу тог суда И 419/12 од 16.07.2012. године.

Међутим у погледу одговорности друготуженог „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд, другостепени суд заузима другачије становиште налазећи да се не могу прихватити разлози које је дао првостепени суд у погледу одговорности тог туженог. Ово из разлога што је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право када је одбио тужбени захтев тужиле у односу на друготуженог. При томе другостепени суд налази да је принудно извршење продајом стана, уместо на стану извршног дужника проведено на стану тужиле иако тужила није била у материјално правном односу са извршним повериоцем. Даље, тужила је према друготуженом као извршном повериоцу исходовала правноснажну пресуду Привредног суда у Крагујевцу П 162/14 од 20.05.2014. године, где је ставом првим изреке утврђено да је недопуштено извршење одређено решењем тог суда И 419/12 од 16.07.2012. године на њеном стану што је тужени у тој парници дужан да призна и трпи са образложењем да је закључењем уговора о купопродаји Ов ../12 од 05.06.2012. године и пријемом спорног стана у државину тужила у тој парници постала ванкњижни власник истог пре доношења решења о извршењу тог суда И 419/12 од 16.07.2012. године. О свему томе тужила је подношењем приговора обавестила поступајући суд и странке, а упркос свему томе друготужени иако је сазнао све те информације, у својству извршног повериоца, противио се приговору тужиле и инсистирао на продаји стана, на основу доказне снаге исправе да се тужила не води као власник стана у Службу за катастар непокретности. Оваквим поступањем и некоришћење права из члана 20. став 2. Закона о извршењу и обезбеђењу (предлагањем

другог средства и другог предмета извршења) друготужени је у својству извршног повериоца преузео ризик спровођења извршења ради намирања свог потраживања на имовини трећег лица уместо на имовини извршног дужника као и правне последице такве продаје. Стога је другостепени суд преиначио одлуку првостепеног суда у ставу један изреке и обавезао друготуженог „Високоградњу инжењеринг“ ДОО Београд, да солидарно са првотуженом Републиком Србијом тужиљи на име накнде штете исплати износ од 3.243.691,00 динара са законском затезном каматом од 08.11.2012. године, док је у преосталом делу жалбу одбио као неосновану.

Врховни касациони суд закључује да је другостепени суд погрешном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду у односу на друготуженог „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд (став три и четири изреке другостепене пресуде – одлука о трошковима поступка). Наиме, стоји чињеница да је друготужени „Високоградња инжењеринг“ ДОО Београд поднео предлог за извршење и као предмет извршења определио спорни стан који је тужиља по уговору о купопродаји купила од извршног дужника пре него што је донето решење о извршењу против извршног дужника. Тужиљи је на основу уговора о купопродаји Ов ../12 од 05.06.2012. године и пријемом спорног стана у државину и исплатом купопродајне цене постала ванкњижни власник предметног стана пре доношења решења о извршењу тог суда И 419/12 од 16.07.2012. године. Стоји чињеница да је тужиља у току спровођења извршења изјавила приговор који је Привредни суд у Крагујевцу у извршном поступку одбио као неоснован и да је целокупни поступак спровођења продаје предметног стана извршен противно приговору тужиље и противно привременој мери коју је донео Привредни суд у Крагујевцу у предмету П 162/14 везано за забрану исељења из предметног стана. Такође чињеница је да је сходно члану 20. став 2. Закона о извршењу и обезбеђењу друготужени у својству извршног повериоца могао да стави предлог да се спровођења извршења изврши на другој имовини уместо на предметном стану. Међутим, предметни члан то прописује као право извршног повериоца, а не као обавезу. О свему томе је требао да води рачуна Привредни суд приликом спровођења решења о извршењу, а што није учинио па се његово понашање (Републике Србије – Привредног суда) може окарактерисати као неправилно у смислу члана 172. Закона о облигационим односима без обзира што члан 50. став 7. Закона о извршењу и обезбеђењу предвиђа могућност да суд у току принудног извршења не прихвати приговор трећег лица у смислу одлагања извршења (члан 50. став 7). Међутим, овде друготужени је као извршни поверилац у том поступку поступао у свему у складу са законом. Одредба члана 20. став 2. Закона о извршењу и обезбеђењу њега не обавезује да стави предлог за спровођење овог решења на другом предмету уместо на спорном стану, па из свега тога се може закључити да је првостепени суд правилно поступио када је нашао да се друготужени кретао у оквиру законских овлашћења, те да стога нема његове одговорности за штету коју је претрпела тужиља незаконитим радом државног органа у овом случају – суда. Предлагање другог средства и другог предмета извршења према Закону о извршењу и обезбеђењу (члан 20. став 2) је право извршног повериоца да се истим користи а некоришћење својим правом не може бити основ за накнаду штете коју због тога трпи треће лице због неправилног рада државног органа.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је преиначио другостепену пресуду у ставу три и ставу четири изреке, одбио жалбу тужиље и потврдио првостепену пресуду, а на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

- 7 -

**Председник већа
судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић